

DEPARTMENT OF EDUCATION
SCHOOLS DIVISION OF NEGROS ORIENTAL
REGION VII

Kagawasan Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Pagbasa at Pagsusuri ng Iba't Ibang Teksto Tungo sa Pananaliksik

Ikatlong Markahan – Modyul 3

KOHESYONG GRAMATIKAL

GOVERNMENT PROPERTY
NOT FOR SALE

Filipino – Ikalabing-isang Baitang
Alternative Delivery Mode
Ikatlong Markahan – Modyul 3: Kohesyong Gramatikal
Ikalawang Edisyon, 2021

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Ma. Chiquita M. Latayan

Editor: Maria Chona S. Mongcopa, Melle L. Mongcopa

Tagasuri: Maria Chona S. Mongcopa, Romie G. Benolaria

Tagalapat: Romie G. Benolaria, Clifford Jay G. Ansok

Tagapamahala: Senen Priscillo P. Paulin, CESO V	Rosela R. Abiera
Joelyza M. Arcilla, EdD	Maricel S. Rasid
Marcelo K. Palispis JD, EdD	Elmar L. Cabrera
Nilita L. Ragay, EdD	
Renante A. Juanillo, EdD	

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education –Region VII Schools Division of Negros Oriental

Office Address: Kagawasan, Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental
Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117
E-mail Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

ALAMIN

Magandang araw! Kumusta? Magaling! Binabati kita sa iyong ipinakitang dedikasyon sa pag-aaral at napagtagumpayan mo ang mga nagdaang aralin. Sa bagong aralin, hahasahin ang iyong husay sa pagsulat ng tekstong nagpapakita ng pagpapahalaga sa mga herbal medicines na gagamitan ng mga pangatnig.

Tara na at simulan na ang kawili-wiling talakayan!

Sa katapusan ng modyul na ito, inaasahan na ikaw ay:

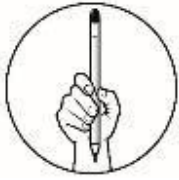
1. Nagagamit ang cohesive device sa pagsulat ng sariling halimbawa ng teksto (**F11WG-111c-90**)

MGA TIYAK NA LAYUNIN

Sa araling ito, inaasahan na ikaw ay;

1. Nakikilala ang kahulugan ng kohesyong gramatikal, ang anapora at katapora;
2. Nakasusulat ng tekstong nagpapakita ng pagpapahalaga sa mga *herbal medicines* na ginagamitan ng kohesyong gramatikal;
3. Napapahalagahan ang pagsulat ng teksto batay sa pagtangkilik at pagbabalik- tanaw sa mga *herbal medicines*.

SUBUKIN

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang mga katanungan sa bawat bilang. Piliin ang titik na katumbas ng tamang sagot at isulat sa iyong kuwaderno.

- _____ 1. Anong bansa ang mayaman sa likas na kayamanan?
A. China
B. Philippines
C. Malaysia
D. Japan
- _____ 2. Anong paaralan ang nag-ulat sa kahalagahan ng paggawa ng natural na gamot mula sa produktong herbal?
A. UP Manila College of Medicine
B. Unibersidad ng Santo Tomas
C. Unibersidad ng Los Baños
D. Unibersidad ng San Jose Recoletos
- _____ 3. Anong *Republic Act* ang nagtatag ng *Philippine Institute of Traditional and Alternative Care*, na naghahayag sa paggamit ng produkto?
A. Republic Act 8423
B. Republic Act 8323
C. Republic Act 8212
D. Republic Act 8121
- _____ 4. Alin sa pagpipilian ang gagamitin bilang panghalili sa pangngalang nagamitna sa parehong pangungusap?
A. pangatnig
B. pandiwa
C. pangngalan
D. panghalip
- _____ 5. Alin dito ang isa sa mga halimbawa ng panghalip?
A. ito
B. ang
C. sa
D. tungkol
- _____ 6. Alin dito ang panandang kohesyong gramatikal?
A. elipsis
B. pandiwa
C. pangngalan
D. pangatnig
- _____ 7. Ito ay ginagamit upang makaiwas sa pag-uulit ng pangngalan o salitang ginagamit sa pagpapahayag.
A. pagpapatungkol
B. pang-ugnay
C. kohesyong gramatikal
D. pagpapalit

- _____ 8. Ito ay panghalip na ginagamit sa hulihan bilang pamalit sa pangngalang nasa unahan.
A. anapora	C. katapora
B. ellipsis	D. pagpapalit
- _____ 9. Ito ay mga panghalip na matatagpuan sa unahan ng pangngungusap bilangpamalit sa pangngalang nasa hulihan.
A. katapora	C. pagpapalit
B. anapora	D. elipsis
- _____ 10 Ito ang tawag sa tatlong magkakasunod na tuldok na matatagpuan sa isang pangungusap.
A. elipsis	C. nominal
B. pagpapalit	D. clausal

TUKLASIN

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang halimbawa ng isang teksto sa ibaba. Ito ay tungkol sa *herbal medicine* na maaari mong tangkilikin. May nakasulat na pangalan ng mga halaman, magbigay ng iyong konsepto o pananaw hinggil sa mga halamang ito sa loob ng tatlo (3) hanggang limang (5) pangungusap. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

Halimbawa:

Malunggay

Ang malunggay ay isang halamang kilala sa taglay nitong benepisyo sa pagpapagaling ng maraming karamdaman. Ito ay kilala sa iba't ibang parte ng mundo sa mga pangalang moringa (sa Ingles) at sajina (sa India).

1. Lagundi Herbal Medicine

2. Luya Herbal Medicine

3. Ampalaya Herbal Medicine

4. Siling Labuyo Herbal Medicine

5. Buko Herbal Medicine

SURIIN

HERBAL MEDICINE TANGKILIKIN

ni: Concepcion S. Quinto

Ang Pilipinas ay mayaman sa likas na kayamanan. Isa na rito ay ang pitong libong uri ng *medicinal plants* na matatagpuan sa iba't ibang panig ng Pilipinas. Sa kasalikuyan, patuloy ang pananaliksik na isinasagawa sa paghahanap ng *pharmaceutical values* ng iba't ibang halaman na makatutulong upang makatipid ang mga Pilipino. Isang bagay para sanayin ang pagtitipid sa panahon para sa kabuhayang krisis sa rehiyon, ang paggamit ng tradisyunal na *herbal medicine* sa pamamagitan ng *raw plant forum* o *processed tablets*.

Ang DOST (Department of Science and Technology) at UP (Unibersidad ng Pilipinas) particular ang UP Manila College of Medicine (PCAM) ay nag-ulat ng importansya ng paggawa ng natural na gamot mula sa produktong herbal. Tulad ng lagundi *tablets*, para sa ubo, asthma at sambong *tablets* para sa problema sa bata. Ito ay nabibili ngayon sa mga *drug stores* sa buong bansa. Ang paggamit nito ay nagpapagaan sa kaloob-loobang parte ng katawan at hindi kailangang gumamit ng *toxins* mula sa *synthetically produced medicines*. Ang mga natural na gamot ay nagdudulot ng *therapeutic effects* na makakapagbigay lakas sa katawan at pagbaba ng *toxic materials* na nagdudulot ng iba't ibang uri ng sakit ng tao.

Ang pagpasa ng Republic Act 8423 ay nagtatag ng Philippine Institute of Traditional and Alternative Care, na maghahayag sa paggamit ng produkto. Nangako ang DOH sa publiko sa kaligtasan ng tao at pagsubaybay sa tamang *pharmaceutical practices* ng pamamaraan ng medisinal ng bansa.

Bilang Pilipino, tangkilikin ang local na produktong medikal na gawa ng mga Pilipinong scientist at *pharmaceutical experts*.

Batid natin ang punto de vista ni Concepcion S. Quinto sa kanyang sanaysay, pahalagahan ang *Herbal Medicine* ng ating bayan. Sa kanyang paglalahad ng ideya, inaayon niya ito sa kanyang iniisip o nararamdaman, maging ang kanyang mga napapansin sa kapaligiran.

May iilan pang pamamaraan kung papaano mo ito maipapahayag, maaaring ang layunin ng iyong sulatin ay impormatibo, deskriptibo, persuuwaysib o hindi kaya'y purong paglalahad lamang. Pansinin ang Cohesive Device sa pagsulat ng sariling halimbawa ng teksto na makatutulong upang mas lalong mapalawak ang kaalaman sa pagpapahayag.

COHESIVE DEVICE SA PAGSULAT NG SARILING HALIMBAWA NG TEKSTO:

Basahin muna ang KONTEKSTO:

Pumunta ako sa Maynila na kung saan ang Maynila ang kabisera ng Pilipinas. Nadatnan ko si Diego sa Quiapo Church. Pagkatapos magdasal ni Diego, nakita niya ako sa labas ng simbahan. Nilibot namin ang Luneta. Ang Luneta ay lugar na makikita ang sagisag sa pagkamartir ni Dr. Jose P. Rizal. Nilibot namin ang Intramuros gamit ang kabayo. Pero ang kabayo ay napagod kaya pinahinga muna. Higit sa lahat, nakita namin ang Fort Santiago. Ang Fort Santiago ay isang makasaysayang pook sa Maynila.

Gumamit ng malinaw na pang-ugnay at *cohesive* upang ipakita ang pagkakasunod-sunod at ugnayan ng mga bahagi ng teksto.

KOHESYONG GRAMATIKAL o COHESIVE DEVICE

- Ang kohesyong gramatikal ay mga salitang nagsisilbing pananda upang hindi babanggitin nang paulit-ulit.
- Panghalip

Halimbawa:

ito, dito, doon, iyon (bagay/lugar/hayop)
sila, siya, tayo, kanila, kaniya (tao/ hayop)

Mga Panandang Kohesyong Gramatikal

- Pagpapatungkol
- Elipsis
- Pagpapalit o *Substitution*
- Pang-ugnay

Pagpapatungkol - Paggamit ng mga panghalip upang humalili sa pangngalan.

Dalawang Uri

- Anapora
- Katapora

1) Anapora - Panghalip na ginagamit sa hulihan bilang pamalit sa pangngalang nasa unahan.

Halimbawa:

Matulungin si Anna sa mahihirap kaya't siya ay pinagpapala ng Panginoon.

- 2) **Katapora** - Mga panghalip na matatagpuan sa unahan ng pangungusap bilang pamalit sa pangngalang nasa hulihan.

Halimbawa:

Siya ay hindi karapat-dapat sa aking apelyido. Si Juan ay kahiya-hiya.

Elipsis - Pagtitipid sa pagpapahayag.

Halimbawa:

- Pumunta si Erick sa tindahan at bumili si Erick ng tinapay.
- Pumunta si Erick sa tindahan at bumili ng tinapay.

Pamalit o Substitution - Mga salitang ipinapalit sa iba pang bahagi ng pangungusap na naunang nabanggit.

Mga Uri ng Pamalit o Substitution

- Nominal
- Berbal
- Clausal

Nominal - Pinapalitan ay ang pangngalan.

Halimbawa:

- Ang wikang Filipino ay ang daan upang tayo ay magkakaunawaan, kailangan lang nating pagyamanin ang ating wikang pambansa.

Berbal - Pinapalitan ay ang pandiwa.

Halimbawa:

- Inaayos ni Tatay ang mesa at sinimulan naman ni kuya ang silya.

Clausal - Pinapalitan ay sugnay.

Halimbawa:

- Hindi mahabol ng mga tao ang magnanakaw at hindi rin nagawa ng mga pulis na hulihin sila.

Pang-ugnay - Paggamit ng mga pangatnig upang makabuo o pag-ugnayin angisang pangungusap.

Halimbawa:

- Hindi sila nagtagumpay sa kanilang binabalak sapagkat hindi lahat ay nakiisa.

TALATA (PARAGRAPH)

Ano ang talata?

Ang talata ay binubuo ng isang pangungusap o lipon ng pangungusap na naglalahad ng isang bahagi ng buong pagkukuro, palagay, o paksang diwa.

- Mauuri sa lokasyong katatagpuan nila sa loob ng isang komposisyon.
- Panimulang talata, talatang ganap, talata ng paglilipat-diwa attalatang pabuod.

Panimulang Talata

- Ito ang una at kung minsan ay hanggang sa ikalawang talata ng komposisyon.
- Layunin nito ang ilahad ang paksa ng komposisyon.
- Sinasabi rito kung ano ang ipaliliwanag, ang isasalaysay, ang ilalarawan o bibigyan ng katuwiran.

Hal. ng Panimulang Talata

Ang tao ay natatanging nilalang ng Diyos. Kung ihahambing nga sa iba pang nilikha sa daigdig, walang pag-aalinlangang masasabi na ang tao ang nakahihigit sa lahat. Ang paniniwalang ito ay maibabatay sa mataas na antas ng pag-iisip ng tao.

Bunga nito, at ng iba pang tanging kakanyahang ibinigay ng Diyos sa taomay mga tungkuling iniatas ang Diyos sa balikat ng bawat tao.

PAMPROSESONG TANONG

1. Ano ang ibig sabihin ng kohesyong gramatikal?
2. Ano ang anapora?
3. Ano naman ang katapora?

PAGYAMANIN

A. Panuto: Kilalanin kung anapora o katapora ang ginamit sa bawat pangungusap. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

- _____ 1) Si Donya Aurora Aragon Quezon ang nagtatag ng krus na pula. Ikinasalsiya kay Pangulong Manuel L. Quezon na isa ng pulitiko noon.
- _____ 2) Katulong si Donya Aurora ni Pangulong Quezon sa pagpapatupad ng katarungang panlipunan. Puspusan ang pagkalinga niya sa mga nangangailangan at kapuspalad.
- _____ 3) Nang bumagsak ang Bataan at Corregidor, ang pamilya Quezon ay pumunta sa Amerika. Doon ay tumulong siya sa Amerika Red Cross at patuloy na nakipag-ugnayan sa mga pinunong bayan.
- _____ 4) Tapos na ang digmaan nang siya ay bumalik sa Pilipinas. Gayunpaman, tumulong si Donya Aurora sa Pangulong Manuel A. Roxas na mapagtibay ang kalayaan ng Pambansang krus na Pula.
- _____ 5) Ang pagmamahal niya sa bayan ay di-mapapasubalian. Ito ay Taglayniya hanggang kamatayan.

ISAISIP

Tandaan

Ang kohesyong gramatikal ay mga salitang nagsisilbing pananda upang hindi mabanggit nang paulit-ulit ang mga salita.

ISAGAWA

Panuto: Sumulat ng dalawa (2) hanggang apat (4) na pangungusap batay sa mga larawang makikita sa ibaba. Gumamit ng mga *cohesive device* sa paggawa ng mga pangungusap at salungguhitan ang mga *cohesive device* na ginamit. Pansinin ang halimbawang nakasaad. Gagawing batayan sa pagmamarka ang pamantayan na nasa ibaba.

Halimbawa:

Malunggay ay isang halamang kilala sa taglay nitong benepisyo sa pagpapagaling ng maraming karamdaman. Ito ay kilala sa iba't ibang parte ng mundo sa mga pangalang moringa (sa Ingles) at sajina (sa India).

1.

(Mongcopa, 2021)

2.

(Mongcopa, 2021)

3.

(Mongcopa, 2021)

PAMANTAYAN SA PAGMAMARKA

Kabatiran sa paggamit ng wika ----- 10 PUNTOS

Pag-oorganisa ng mga ideya ----- 10 PUNTOS

Paggamit ng kohesyong gramatika ----- 10 PUNTOS

KABUOAN ----- **30 PUNTOS**

TAYAHIN

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang mga katanungan sa bawat bilang. Piliin ang titik na katumbas ng tamang sagot at isulat sa iyong kuwaderno.

- _____ 1. Anong uri ng pamalit o *substitution* na ang pinapalitan ay ang pandiwa?
A. berbal B. clausal C. elipsis D. paksa
- _____ 2. Anong uri ng pamalit o *substitution* na ang pinapalitan ay ang sugnay ?
A. berbal B. clausal C. elipsis D. paksa
- _____ 3. Anong uri ng kohesyong gramatikal na ang ginagamit ay pangatnig ?
A. talata B. editoryal C. ulat D. pang-ugnay
- _____ 4. Anong uri ng pamalit o *substitution* na ang pinapalitan ay ang pangngalan ?
A. talata B. editoryal C. ulat D. nominal
- _____ 5. Ano ang tawag sa mga salitang ipinapalit sa iba pang bahagi ng pangungusap na nauna nang nabanggit?
A. sanaysay C. ulat
B. editoryal D. pamalit
- _____ 6. Ano ang tawag sa tatlong tuldok na magkakasunod-sunod?
A. elipsis B. nominal C. clausal D. berbal
- _____ 7. Ano ang tawag sa panghalip na ginagamit sa hulihan bilang pamalit sa pangngalang nasa unahan?
A. anapora B. katapora C. elipsis D. berbal
- _____ 8. Ano ang tawag sa mga panghalip na matatagpuan sa unahan ng pangungusap bilang pamalit sa pangalang nasa hulihan?
A. anapora B. katapora C. elipsis D. berbal
- _____ 9. Ano ang tawag sa paggamit ng mga pangatnig upang makabuo o pag-ugnayin ang isang pangungusap?
A. pang-ugnay B. sugnay C. pang-ukol D. pangatnig
- _____ 10. Ito ang una at kung minsan ay hanggang sa ikalawang talata ng komposisyon.
C. talatang ganap C. talatang paglilipat diwa
D. panimulang talata D. talatang pabuod

- _____ 11. Anong bansa ang mayaman sa likas na kayamanan.
A. China
B. Pilipinas
C. Malaysia
D. Japan
- _____ 12. Anong gamot mula sa produktong herbal na nakagagamot para sa ubo.
A. lagundi
B. sambong
C. malunggay
D. banaba
- _____ 13. Anong Republic Act ang nagtatag ng Philippine Institute of Traditional and Alternative Care na naghahayag sa paggamit ng produkto.
A. Republic Act 8423
B. Republic Act 8323
C. Republic Act 8212
D. Republic Act 8121
- _____ 14. Saan nanggaling ang ulat hinggil sa kahalagahan ng paggawa ng natural na gamot mula sa produktong herbal?
A. Unibersidad ng Pilipinas, DOST at Unibersidad ng Silliman
B. DOST at Unibersidad ng Pilipinas
C. Unibersidad ng Santo Tomas at DOST
D. UP Manila College of Medicine at DOST
- _____ 15. Sino ang nagsabing pahalagahan ang *herbal medicine* ng ating bayan?
A. Concepcion S. Quinto
B. DOST
C. Pangulong Duterte
D. Presidente ng UP

KARAGDAGANG GAWAIN

Panuto: Sagutin ang mga sumusunod na tanong sa iyong kuwaderno.

1. Ano ang kahalagahan ng paggamit ng halamang gamot?
2. May naitutulong ba ang mga halamang gamot sa panahon ng pandemya? Patunayan.
3. Ano-ano ang mga benepisyong makukuha sa mga halamang gamot?

SUSI SA PAGWAWASTO

SUBUKIN	TAYAHIN
1. B	1. A
2. A	2. B
3. A	3. D
4. D	4. D
5. A	5. D
6. A	6. A
7. C	7. A
8. A	8. B
9. A	9. A
10. A	10. B
	11. B
	12. A
	13. A
	14. D
	15. A

MGA SANGGUNIAN

Esguerra, Carmela., et.al. *Pinagymang Pluma 7*. Phoenix Publishing

House Inc, 2015.

Mongcopa, M. 2021. Ginger. Taken on December 14, 2021.

Mongcopa, M. 2021. Onion. Taken on December 14, 2021.

Mongcopa, M. 2021. Garlic. Taken on December 14, 2021.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education – Schools Division of Negros Oriental
Kagawasan, Avenue, Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117

Email Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Website: lrmds.depednodis.net